UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

III. De hæreticis & schismaticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62915

Visual Library

veritatis lumen illis aperire conentur; Ad quos sermones & lectiones volumus universos & singulos utriusque sexus Iudæos à duodecim annis supra, infirmitate & alia legitima causa, de qua ordinarios docere debeant, non impeditos, in civitate & locis, ut præfertur, habitantes, vel aliunde advenientes, etiamsi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum convenire, ut tertia saltem eorum pars, nec unquam minor, semper adsit. Quòd si facere neglexerint, interdicti cum fidelibus commercii, & aliis pœnis arbitrio ordinarii pro contumaciæ modo imponendis, donec satisfecerint, competenter, ad ipsos sermones audiendos compellantur. Si quis verò de numero fidelium ita fuerit salutis, aut sui, aut proximi sui, de quo unicuique mandatum est, immemor, qui eos à salutaribus hujusmodi sermonibus seu lectionibus directè vel indirectè abduxerit, aut impediverit, seu contenderit quoquo modo, excommunicationis sententia sit eo ipso ligatus, & contra eum ad alias pœnas ordinarii arbitrio omninò procedatur. Cæterùm Imperatorem, Regesq; & Principes omnes, necnon Respublicas, magistratus, & dominos temporales seculares rogamus & obtestamur in Domino, ut Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis ordinariis prædictis, eorumq; vicariis & ministris suum in præmissis auxilium præstent, amplissimum ab omnipotenti Deo præmium in supremis gloriæ æternæ tabernaculis habituri.

TITVLVS II.
DE HIS QVI INFIDELIBVS ADversus Christianos auxiliantur.

Nicolaus Quintus.

Excommunicantur arma & præsidia quacunq; ferentes Saracenis & infidelibus in Christianæ Reipublicæ pernicem & detrimentum, eorumq; fisco adscribuntur bona.

CAP. I.

OLim tam in generali quàm in Lugdunensi postmodum substituto conciliis, per sedem Apostolicam celebratis, in illos falsos & impios Christianos, qui contra Deum & Christianum populum, Saracenis ferrum, arma, quibus Christianos impugnent, & lignamina galearum, & aliorum vasorum navigabilium, deferunt ad eos; & qui eis galeas vendunt, ac naves; quique in pyraticis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis & quibuslibet aliis, eis impendunt auxilium, vel consilium, vel favorem, in Christianorum dispendium, & specialiter terræ sanctæ: fuit excommunicationis sententia promulgata, ipsosque rerum suarum privatione mulctari, & servos capientium fore censuerunt Concilia supradicta: expressè quoque in ipsis præcipitur, ut talibus gremium non aperiatur Ecclesiæ, nisi totum quod de commercio tam damnato perceperint, & tantundem de suo, in subsidium terræ memoratæ præstiterint, ut æquo judicio in quo deliquerit, puniatur. Nos itaque gerentes corde negotia dictæ terræ, duximus hactenus statuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quæq; mercimonia in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terræ Ægypti deferre vel mittere, seu partibus eorum, ut eisdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut consilium, vel favorem præstare quoquomodo præsumat; ac illos, qui contra hujusmodi constitutionem nostram ausu temerario venire tentaverint, eo ipso excommunicationis sententia decernimus subjacere, à qua non possit absolvi, nisi tantum de bonis propriis in dictæ terræ sanctæ subsidium convertendum exsolverit, quantum ad partes prædictas extulerit vel miserit, & deferre vel de ipsorum partibus extrahi permiserit, ad eosdem deferendum. Et nihilominus si personas eorum capi contigerit, in servitute capientium illorum esse volumus, in quorum acciderint captionem. Volentes autem in hac parte solertius providere, quanto amplius exigere hoc mediatur urgens necessitas dictæ terræ, Apostolica auctoritate statuimus, ut nullus omninò aliqua victualia, usque ad decennium à data præsentium computandum; alia verò prædicta, ad aliquod seu aliqua de eisdem, aut aliud quodlibet (victualibus sicut præmittitur usque ad prædictum tempus duntaxat exceptis) quacunq; occasione vel colore seu quovis ingenio, vel quæsito colore, ullo unquam tempore in Alexandriam, vel partes Ægypti, seu terram dano subjectas mittere vel deferre præsumat, vel quisquam in eo fuerit, mitti vel deferri permittat; auctoritate hujusmodi eadem, ut hi, qui contra hujusmodi statutum nostrum quolibet modo venire præsumpserint, præter pœnas prædictas, quas ipso facto incurrere volumus, perpetuò sint infames, & intestabiles habeantur, ita quod nec testari, nec legata eis, seu relicta percipere valeant. Et insuper ad successiones tam ex testamento, quam ab intestato sint prorsus & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia, sintque illis atque legitimi perpetuò interdicti; & postquam de hujusmodi temeritate constiterit, diebus festivis & dominicis publicè nuncientur, & ad fiscum bona omnia devolvantur. Apud urbem veterem. 10. Cal. Septemb. 1449.

TITVLVS III.
DE HÆRETICIS ET SCHISmaticis.

Innocentius Quartus.

Leges Frederici Imperatoris in hæreticos prædictos, eorumq; complices & fautores lata, confirmantur, & servari jubentur.

CAP. I.

INnocentius Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis potestatibus, consiliis, & communitatibus civitatum aliorumque locorum Lombardiæ, Marchiæ Tervisinæ, ac Romaniolæ, salutem & Apostolicam benedictionem.

Cùm adversus hæreticam pravitatem quondam Fredericus Romanorum Imperator promulgaverit quasdam leges, per quas ne pervagetur, compesci poterit pestis illa: Nos illas volentes ad robur fidei ac salutem fidelium observari, Vniversitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eas, quarum tenores vobis mittimus insertos præsentibus, faciatis singuli in vestris capitulationibus annotari, contra hæreticos, fideve cuilibet secundum eas exacta diligentia processuri: alioquin dilectis filiis, Priori Provinciali & fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitatis ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Tervisana, & Romaniola literis nostris injungimus, ut vos ad id per excommunicationem in personis & interdictum in terram appellatione remota compellant: tenores autem legum hi sunt.

Fredericus Dei gratia Romanorum Imperator & semper Augustus, Hierusalem & Siciliæ Rex, dilectis Principibus suis, venerabilibus Archiepiscopis, Episcopis, aliis Prælatis Ecclesiarum, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Potestatibus, Sculteis, Burggraviis, Advocatis, Iudicibus, Ministerialibus, Officialibus, hominibus per totum Imperium constitutis, præsentes literas inspecturis fidelibus suis, gratiam suam & omnia bonum.

Commissi nobis cœlitus cura regiminis, & Imperiali, cui dante Domino præsidentes, fastigium dignitatis, ministerialem, quo divisim à sacerdotio fungimur, gladium adversus hostes fidei & in exterminium hæreticæ pravitatis exigunt exercendum, ut perfidiæ viperæ filios contra Deum & Ecclesiam insultantes tanquam monstrum

uteri corrosores in judicio & justitia persequamur, maleficos vivere non passuri; per quorum scientiam seducentem mundus inficitur, & in gregem fidelium per oves has morbidas gravior infligitur corruptela.

Statuimus itaque sancientes, ut hæretici, quocunque nomine censeantur, ubicunque per Imperium damnati fuerint ab Ecclesia, & seculari judicio assignati, animadversione debita puniantur.

Si qui verò de prædictis postquam fuerint deprehensi, territi metu mortis redire voluerint ad fidei unitatem, juxta canonicas sanctiones ad agendum pœnitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. Præterea quicunque hæretici reperti fuerint in civitatibus, oppidis, seu aliis locis Imperii, per inquisitores ab Apostolica sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores; hi qui jurisdictionem ibidem habuerint, ad inquisitorum & aliorum catholicorum virorum insinuationem eos capere teneantur, & eos captos arctius custodire, donec per censuram Ecclesiasticam damnatos, damnabili morte perimant, qui fidei sacramenta & vitæ damnabant. Simili quoq; pœna plecti censemus omnes, quos ad fovendum hæreticorum errorem callidus hostis suscitat advocatos, vel parat illicitos defensores; maximè cùm facinus quod inquinat: nisi monitione præmissa destiterint, & eorum vitæ duxerint consulendum. Eos præterea qui convicti in uno loco de hæresi, ad alia loca se transferunt, ut cautius possint effundere virus hæreticæ pravitatis, debitam censemus subire vindictam: ut super hoc viros ab eodem errore conversos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de hæresi convicerunt (quod & in hoc casu concedimus licitè faciendum) evidens testimonium habeatur. Item mortis sententiæ ducimus addicendos, si quos hæreticorum ad judicium tractos, in extremæ vitæ periculo hæresim abjurantes, postmodum de falso juramento constiterit; & fidementita convinci ac eos contigerit ejusdem morbi spontaneam incurrere recidivam: ut sibi damnabilius iniquitas sit mentita, & pœnam debitam mendacium non evadat. Omne insuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorundem penitus amovemus: volentes ut de finibus Imperii in quibus semper debet existere fida fides, hæreticæ labis germina, modis omnibus deleantur.

Cæterum quia quantò majora divinæ nutu miserationis accepimus, & altiorem locum præ filiis hominum obtinemus, tantò devotiora debemus obsequia gratitudinis conferenti; si quando in nostri nominis contemptores nostri culminis excandescit auctoritas: si reos læsæ majestatis, in personis eorum & liberorum suorum ex hæredatione damnamus, multò fortius istiusque contra Dei blasphematores nominis & catholicæ fidei detractores provocamur: eorundem hæreticorum, receptatorum, fautorum, & advocatorum suorum hæredes & posteros usque ad secundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, imperiali auctoritate privantes: ut in paterni memoria criminis continuò mœrore tabescant: verè scientes quòd Deus zelotes est, peccata patrum in filios potenter ulciscens. Nec quidem à misericordiæ finibus duximus excludendum, ut si qui paternæ hæresis non sequaces latentem patrum perfidiam revelaverint, quacunque reatus illorum animadversione plectantur, prædictæ punitioni non subjaceant innocentiæ filiorum. Ad hæc notum fieri volumus fratres Prædicatores de ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperii nostri contra hæreticos deputatos, cæteros quoque qui ad hæreticos judicandos accesserint, nisi aliqui eorum ab Imperio fuerint proscripti, eundo, morando, & redeundo, sub nostri Imperii speciali defensione receptos, & quos apud omnes sub ope, ac recommendatione fidelium Imperii esse volumus in offensos: universitati vestræ mandantes, quatenus quocunque, & apud quemcunq; vestrùm pervenerint, benignè recipiatis eosdem: & personas ab incursu hæreticorum eis insidiantium conservantes indemnes, omne consilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram Deo negotiis exequendis. Hæreticos verò, quod & ostenderint ipsi vobis, in jurisdictione vestra singuli capientes, diligenti custodia detinendos, donec post Ecclesiasticæ damnationis judicium, pœnam subeant, quam merentur: Scituri quòd in executione ipsius negotii gratum Deo, & laudabile nobis obsequium conferetis, si ad expellendam de partibus nostri Imperii novam & insolitam hæreticæ pravitatis infamiam, opem & operam, unà cum eisdem fratrib' præstiteritis efficacem. Et si quis foret exinde negligens & remissus, ac etiam inutilis coram Domino, & in conspectu nostro, poterit meritò culpabilis apparere. Dat. Paduæ 22. Feb. 12. Indict.

Idem universis Christi fidelibus.

Excommunicantur nonnulli hæretici, ut sunt, Cathari, Patareni, pauperes de Lugduno, Passagini, Iosepini, Arnaldistæ, Speronistæ, omnesq; singulares opinione in Ecclesiam catholicam pertinaces.

CAP. II.

NOverit universitas vestra, quòd nos ad instar fœlic. record. Gregorii Papæ prædecessoris nostri, excommunicamus & anathematizamus universos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Iosepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscunque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum. Damnati verò per Ecclesiam seculari judicio relinquantur, animadversione debita puniendi: clericis prius à suis ordinibus degradatis. Si qui autem de prædictis, postquam fuerint deprehensi, redire noluerint; ad agendum condignam penitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. Credentes autem eorum erroribus, hæreticos similiter judicamus. Item receptatores, defensores, & fautores hæreticorum, excommunicationis sententiæ decernimus subjacere, firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, à sua super hoc non curaverit præsumptione cessare, ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia nec ad eligendos aliquos ad hujusmodi nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus præterea ipsi super quocunq; negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Qui si fortè judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti, & in similibus idem præcipimus observari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia percellantur, aliàs animadversione debita puniendi. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles, nisi juxta consideationem suspicionis, qualitatemque personæ propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quòd si per annum in excommunicatione perstiterint, extunc velut hæretici condemnentur. Item proclamationes & appellationes hujusmodi personarum minimè audiantur. Item judices, advocati, & notarii nulli eorum officium suum impendant, alioquin eodem officio perpetuò sint privati. Item clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica sacramenta: nec eleemosynas aut oblationes eorum accipiant. Similiter Hospitalarii & Templarii, ac quilibet regulares, alioquin suo privetur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis Apostolicæ speciali. Item quicunque tales præsumpserint Ecclesia-

sacræ tradere sepulturæ, usq; ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententiæ se noverint subjacere, nec absolutionis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publicè extumulent & projiciant hujusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuò careat sepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publicè vel privatim de fide catholica disputare: qui verò contrafecerit excommunicationis laqueo innodetur. Item, si quis hæreticos sciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, eos studeat indicari confessori suo, vel alii per quem credat ad prælati sui notitiam pervenire, alioquin excommunicationis sententia percellantur. Hæretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem ad nullum Ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur. Quòd si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos & quoscunque viros Ecclesiasticos, qui ad preces hujusmodi pestilentium personarum dignitates, personatus, & alia quæcunque Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc privamus talitec acquisitis, volentes ut tales & habitis perpetuò careant, & ad alia vel similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem hujusmodi ad invicem superstitionis hæreticæ à via declinasse constiterit veritate. Datum Anagniæ 17. Cal. Iul. Anno 11. Pontificatus nostri.

IMPERATOR FREDERICVS semper Augustus, &c.

PAtarenorum receptatores, & complices, & quocunque modo fautores, qui ut à pœna alios possint eximere, de se velut improvidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum esse censemus. Et ipsorum filii ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorum hujusmodi detexerit aliquem Patarenum, de cujus perfidia manifestè probatur, in fidei præmium quam agnovit, famæ pristinæ de Imperiali clementia restitutionis beneficium integrum consequatur.

INCIPIVNT CAPITVLA CONSTITVTIONIS contra Patarenos edita per eundem Fredericum, illustrem virum, Romanorum Imperatorem semper Augustum, Hierusalem & Siciliæ Regem.

CAtharos, Patarenos, Speronistas, Leonistas, Arnaldistas, Circumcisos, Passaginos, Iosepinos, Garatenses, Albanenses, Franciscos, Bagnarolos, Commixtos, VValdenses, Roncarolos, Communellos, VVarinos, & Orthokinos, cum illis de Aquanig. & omnes hæreticos utriusq; sexus quocunque nomine censeantur, perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus, censentes ut bona talium confiscentur, nec ad eos ulterius revertantur: ita quòd filii eorum ad successionem pervenire non possint, cùm longè sit gravius æternam, quàm temporalem offendere majestatem. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles, nisi ad mandatum Ecclesiæ juxta considerationem suspicionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, tanquam infames & banniti ab omnibus habeantur; ita quòd si per annum permanserint, ex tunc eos sicut hæreticos condemnamus. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut potestates, & consules, seu rectores, quibuscunq; fungantur officiis, pro defensione fidei præstent publicum juramentum, quòd de terris suæ ditioni subjectis universos hæreticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro viribus exterminare studebunt: ita quòd amodò quandocunq; quis fuerit in perpetuam potestatem, vel temporalem assumptus, hoc teneatur capitulum juramento firmare: alioquin neq; pro possessione, neq; pro consulibus, seu consimilibus habeatur: omnesque sententias ex tunc decernimus inanes esse. Si verò dominus temporalis requisitus & monitus ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab hæresis pravitate, post annum à tempore monitionis factæ, terram ipsius exponimus catholicis occupandam: quam exterminatis hæreticis absque ulla contractione possideant, & in fidei puritate conservent: salvo jure domini temporalis: dummodo super hoc nullum præbeat impedimentum, nec aliquod impedimentum opponat: omnino tamen lege servata, contra eos qui non habent dominos principales. Credentes præterea, receptatores, defensores, & fautores hæreticorum bannimus: credentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infra annum, extunc ipso jure sit factus infamis, & ad publica officia, consilia, vel ad aliquos eligendos hujusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam inutilis ad testamenti liberam habeat factionem; nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus ei præterea super quoque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam pertingat. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, ejus instrumenta confecta per eum ipsius nullius penitus sint momenti. Adjicimus insuper quod hæreticus per hæreticum convinci possit: domus Patarenorum, receptatorum, & defensorum & fautorum, sive ubi docuerint, sive ubi alii manserint, destruantur, nullo tempore restituendæ. Datum Paduæ 22. Feb. 12. indictione.

Rex Regum. Apostatantes à fide catholica perpetuo execramus, insequimur ultionibus, bonis suis omnino spoliamus. Et ut à professione vel vita nautragantes ipsis coarctamus. Successiones tollimus, ab eorum jus legitimum abdicamus. Dat. Perusii 7. Cal. Sept. Pontificatus nostri An. 1.

ALIVD RESCRIPTVM FREDERICI in hæretum.

INconsutilem tunicam Dei nostri dissuere conantur hæretici, & vocabuli vitio servientes, quod significationem divisionis enunciat, in ipsius indivisibilis fidei unitate nituntur inducere sectionem: & oves à Petri cathedra cui pascendæ à pastore bono sunt creditæ, segregare. Hi sunt lupi rapaces, intrinsecus eos usq; manducantes, prætendentes ovium, quousque ovis pastor habeatur ad dominicum. Hi sunt angeli pestiferi, hi sunt filii paratatum à patre nequitiæ & fraudis auctoris ad animas simplices destinati. Hi colubri qui columbas decipiunt. Hi serpentes qui latenter videntur insepere, & sub mellis dulcedine virus evomere: ut vitæ cibum ministrare se simulent, à cauda feriunt, & mortis poculum velut quoddam dirissimum venenum immiscent. Horum sectæ veteribus, vel ne in publicum prodeant non sunt notæ nominibus: vel quod est fortè nefandius, non conveniunt ut vel ab Arrio Arriani, vel a Nestore Nestoriani, aut similibus similes nuncupentur: sed in exemplum Martyrum qui pro fide catholica martyria subierunt. Porro uos se nominant, velut expositos passioni. Hujusmodi miseri Patareni à quibus abest sancta credulitas divinitatis æternæ, sub uno contextu nequitiæ similiter vipera fendunt: Deum videlicet, proximos, & seipsos. Dum dum Dei fidem & filium non agnoscunt: Decipiunt ximos, dum ipsis sub spe spiritualis alimoniæ, hæresis pravitatis oblectamenta ministrant. Crudelitas eorum sæviunt in seipsos, dum post animarum dispendium corpora denique severæ mortis illecebris, quam per gnitionem veram & veræ fidei possent evadere, ipsi digi & necis improvidi sectatores involvunt, & quod

est ipso dictu dirissimum) superstites etiam non terrentur exemplo.

Contra tales sibi, Deo, & hominibus sic infestos, continere non possumus motus nostros, quin debitæ ultionis in eos gladium exeramus; tantò ipsos instantius persequentes, quando in evidentiorem delusionem fidei Christianæ, prope Romanam Ecclesiam, quæ caput Ecclesiarum omnium judicatur, superstitionis suæ scelera latius exercere noscuntur. Adeò quòd ab Italiæ finibus, præsertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipsorum nequitiam latius abundare; jamque usque ad regnum nostrum Siciliæ, suæ perfidiæ rivulos derivarunt.

Quod acerbissimum reputantes, statuimus in primis, ut crimen hæreseos, & damnatæ sectæ cujusliber, quocunque nomine censeantur sectatores, (prout veteribus legibus est indictum) inter publica crimina numerentur: imò crimine læsæ majestatis nostræ debet ab omnibus horribilius judicari, quod in divinæ majestatis injuriam noscitur attentatum, quamvis judicii potestate alterum alteri non excellat. Nam sicuti per duellionis crimen personas adimit damnatorum, & bona, & damnat post obitum memoriam defunctorum: sic & in prædicto crimine, quo Patareni notantur, per omnia volumus observari.

Et ut ipsorum nequitia, qui (quia Dominum non sequuntur) in tenebris ambulant, detegatur: nemine etiam deferente investigari volumus diligenter hujusmodi scelerum patratores, & per officiales nostros, sicut & alios malefactores inquiri, ac inquisitione notatos, etsi levis suspectionis argumento tangantur, à viris Ecclesiasticis, & prælatis examinari jubemus. Per quos si inventi fuerint à fide catholica saltem in articulo deviare, ac per ipsos pastorali more commoniti, tenebrosi diaboli relictis insidiis, noluerint agnoscere Deũ lucis, sed in erroris concepta instantia perseverent, præsentis nostræ legis edicto damnatos mortem pati Patarenos, aliosque hæreticos quocunq; nomine censeantur, decernimus, quam affectant: ut vivi in conspectu hominum comburantur, flammarum commissi judicio. Nec dolemus quòd in hoc ipsorum satisfacimus voluntati, ex quo pœnam solummodo, nec fructum alium consequuntur erroris. Apud nos pro talibus nemo intervenire præsumat: quod qui fecerit in ipsum nostræ indignationis aculeos non immeritò convertemus. Dat. Paduæ 12. Feb. 12. Indict.

Vrbanus IV. Inquisitoribus ordinis Prædic. in Prov. Lombardiæ, Marchiæ, Ianuens.

Abjurantes hæresim, & resipiscentes excipiuntur.

CAP. III.

QVi hæretica labe penitus abjurata redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ absolutionis beneficium impendatis & injungatis eisdem quod injungi talibus consuevit, proviso solerter, ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos, imò potius seipsos fallentes, sub agni specie gerant lupum.

Quod si aliqui fuerint judicandi hæretici vel incarcerationis pœna perpetuæ alicui pro hujusmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos de diœcesanorum, vel vicariorum suorum, si ipsis diœcesanis absentibus præsentes fuerint, consilio procedatur: ut in tantæ animadversionis judicio non postponenda Pontificum auctoritas intercedat. Verùm quia in tam gravi crimine cum multa oportet cautela procedi, ut in reos sine ullo proferatur errore duræ ac dignæ severitas ultionis, volumus & mandamus, ut vos vel illi, quos ad hoc duxeritis deputandos in examinatione testium, quos recipi super crimine prædicto, ipsumque contingentibus oportuerit, adhibeatis duas religiosas & discretas personas, in quarum præsentia per publicam, si commodè potest haberi, personam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorundem depositiones testium conscribantur. Ad conscribendas quoque hujusmodi depositiones testium, & ad faciendum omnia, quæ in commisso vobis officio, ad scriniarii seu tabellionis officium pertinent, teneri districtè præcipimus, cùm per vos, seu deputatos ad hoc à vobis requisiti fuerint, omnes & singulos vestri ordinis fratres, qui dum essent, in seculo hujusmodi tabellionatus officium habuisse & exercuisse noscuntur: & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione præfati negotii fidei, fuit à dicta sede commissum, & in posterum committetur. Datum Viterbii 13. Cal. April. Pontificatus nostri Anno primo.

Ioannes XIII. Inquisitori hæreticæ pravitatis F. Lamberto de ord. Prædic.

Fœdera cum hæreticis inita damnantur & prohibentur.

CAP. IV.

CVm nonnulli de provincia nostra Romandiolæ, tam clerici quàm laici, Deum & Romanam matrem Ecclesiam offendere, seque in præcipitium damnationis & mortis immergere non verentes, adeò favere & favisse dicantur damnatis hæreticis, confœderationes, ligas, & societates ineundo cum ipsis, eosq; receptando, & sibi præstando multipliciter auxilia, consilia & favores, quòd de labe hæresis se reddiderunt, & reddunt vehementer suspectos: Nos tam ipsorum quàm multorum aliorum periculis, & præmissis imminentibus obviare salubriter cupientes: discretioni tuæ per Apost. scripta mandamus, quatenus contra fautores hujusmodi, & alios quoslibet, de crimine pravitatis hæreticæ culpabiles, vel suspectos, sic solerter secundùm formam canonum, ac privilegiorum concessorum inquisitionis officio, procedere non postponas, quòd inde debeat tua diligentia meritò commendari. Datum Avinion. 12. Calend. Septemb. Pontificatus nostri An. 10.

Honorius IV. Calgano de Eugubio ord. minorum, Inquisitori hæret. pravitatis.

Filii hæreticorum inhabiles sunt ad officia, ob paterni flagitii lucem quam contraxisse videntur.

CAP. V.

EXhibita nobis dilecti filii Archioni militis nati quondam Philippi dicti Palmerii militis Spoletan. primò continebat, quòd olim significantibus fœlicis recordationis Alexandro Papæ prædecessori nostro inquisitoribus pravitatis hæreticæ per Italiam deputatis, quòd frequenter à sede Apostolica committebatur eisdem, ut tam hæreticos credentes, fautores, & receptatores hæreticorum quàm ipsorum filios & nepotes privandi dignitatib°, personatibus, officiis publicis, & beneficiis Ecclesiasticis de diœcesanorum vel eis absentibus vicariorum suorum consilio haberent liberam potestatem, & qualiter hoc deberet intelligi, postulantibus declarari, præfatus prædecessor eisdem Inquisitoribus per suas dixit literas respondendum, quòd de filiis & nepotibus illorum hæreticorum credentium & aliorum hujusmodi qui modo tales esse probantur intelligendum esse videbatur, non autem illorum quos emendatos esse constaret, ac pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerant, vel humiliter prosecutioni ejus instarent, vel parati fuerant dum viverent ad recipiendum eandem. Verùm licet Inquisitor pravitatis hujusmodi, tunc in partibus illis per sedem Apostolicam deputatus, memoratum Philippum qui sibi confessus extitit, quod cuidam hæretico reverentiam fecerat, quædam contra fidem proferendo catholicam, privaverit bonis suis, ac idem Philippus injunctam sibi propter hoc ab eodem Inquisitore pœnitentiam perfecerit reverenter, ac tandem sicut verè catholicus receptis Ecclesiasticis sacramentis viam fuerit

universæ carnis ingressus, & ab Inquisitore præfato etiam absolutus, tamen potestas, consilium, & commune Spoletan. dictum Archionum ejusque filios occasione præmissorum ad officia civitatis Spolet. pro sua recusant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter supplicavit, ut nos misericorditer attendentes, quòd idem Philippus sicut præmittitur, tanquam verè catholicus & fidelis Ecclesiæ Roman. decessit, eundem Archionum & filios ejus decerneremus juxta præmissum ejusdem prædecessoris responsum in aliquo puniri occasione hujusmodi non debere: sed eos ad omnia secularia officia & beneficia Ecclesiastica & dignitates, ac ad omnes ordines impedimento hujusmodi non obstante potius admittendos. Quia igitur de facto hominis & ejus circumstantiis habere poteris notitiam pleniorem: Nos gerentes de circumspectione tua fiduciam in Domino specialem, præsentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut si diligenti inquisitione præmissa, prædicta inveneris veritate fulciri, & tibi etiam constiterit quòd præfati Archionus & filii non sint de hæretica pravitate suspecti, & in fidelitate ac devotione Ecclesiæ supradictæ persistant, super quibus omnibus tuam intendimus conscientiam onerare, auctoritate nostra denunties & declares, quòd propter præmissa vel eorum occasione nihil eis possit objici vel opponi, quin ad omnia secularia officia & beneficia Ecclesiastica, etiam si dignitates existant, illis non obstantibus, assumi liberè valeant, & hi qui literati esse noscuntur, ad omnes ordines promoveri, prout secundùm Deum & honorem catholicæ fidei videris expedire. Quicquid autem super his inveneris & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas harum seriem continentes fideliter studeas intimare. Datum Rom. apud S. Sabinam 5. Cal. Decemb. Pontificatus nostri anno secundo.

Alexander IV.

Solvuntur quædam dubia circa discussiones & decisiones causarum fidei, & hæresis pœnas.

CAP. VI.

ALexander Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis fratribus ordinis Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione sancti Francisci, præsentibus ac futuris, salutem & Apostolicam benedictionem.

Quòd super nonnullis quæstionum articulis, in quibus causa fidei tangitur, nos consulere voluistis, sollicitudinis vestræ prudentiam in Domino commendamus.

Primus igitur vestræ consultationis articulus continebat, utrum dici debeat relapsus [a] in hæresim qui lapsus est in eam post abjurationem ipsius, in qua non invenitur antea commisisse, cùm secundùm proprietatem verborum, non videatur relapsus, qui non fuerat ante lapsus. Ad quod taliter respondemus, quod talis, si tanquam accusatus vel suspectus de hæresi eam in judicio abjuravit, & postea committat in ipsa, censeri debet quadam juris fictione relapsus, licet ante abjurationem suam plenè probatum non fuerit crimen hæresis contra ipsum, dummodo hujusmodi prius orta suspicio violenta fuerit, & certis ac vetis indiciis comprobata. Si verò levis & modica, quanquam ex hoc sit gravius puniendus, relapsorum tamē in hæresim non debet pœna puniri, ex quo præsumi non potest verisimiliter ante lapsus in eam.

Quæsivistis etiam circa idem, si is qui hæresim abjuravit, & per solam inexcusabilem receptionem vel receptationem, aut deductionem seu associationem, vel visitationem hæreticorum, sive dationem vel missionem munerum, aut etiam aliàs in favorem eorum, qui excusari non possit, sine adoratione tamen (ut verbis vestris utamur) lapsus est postmodum, propter hoc debeat vocari relapsus. Et quidem si legitimè constaret, vel etiam nunc constaret, quòd tales ante hujusmodi abjurationem in hæresi commisissent, non est dubium eos per hoc fuisse relapsos: quia tunc dubitari non debet illos ex approbati à se prius erroris consequentia infame.

Præterea nonnulli talium, ut proponitis, jurare coram Inquisitoribus tam de se quàm de aliis super facto hæresis veritatem dicere, sed perjurant, non odio veritatis pretio, sed timore sui potius & suorum: coram ipsis se postmodum super iis contra se ac alios in duplices deponendo. Cùm itaque perjurus secundùm [illegible] etiam post pœnitentiam in criminalibus testimonium pellatur, hinc quæritur utrum contra illos sic [illegible] ces sit per testimonia talium procedendum. Super [illegible] taliter respondemus, quod cùm crimen hujusmodi [illegible] exceptum, si ex manifestis indiciis apparuerit, [illegible] animi levitate aut odii fomite ductos, seu corrupti [illegible] cunia, sed zelo fidei tanquam pœnitentes propria [illegible] asserere, quòd talia prius tacuerant, & velint in [illegible] rorem suum corrigere, ac alios nominare, [illegible] in favorem fidei, nisi aliud obsisteret, attestationem eorundem.

Ad illud autem quod quæritur, utrum ad Inquisitores hæresis pertineat de divinationibus & sortilegiis, [illegible] contra aliquos sibi denunciantur cognoscere, ac [illegible] talia exercentes: brevibus respondetur, quod cum [illegible] tium fidei, quòd summè privilegiatum existit, [illegible] pationes alias non debeat impediri, Inquisitores [illegible] iis, nisi manifestè saperent hæresim, ratione [illegible] officii sibi commissi, se nullatenus intromittant: [illegible] relinquant suis judicibus pœna debita castigandi.

Quidam insuper (ut adjicitis) pro iis quæ [illegible] runt, in hæresi astringunt se Inquisitoribus sub [illegible] tione bonorum suorum, ad recipiendum ab eis pœnitentiam & complendam: sed ea licet injuncta, non [illegible] peracta, quin potius in toto vel in parte [illegible] dunt. Quæritur ergo, utrum Inquisitores [illegible] eorum locum succedunt, possint ad satisfaciendum pro ipsis defunctis, hæredes vel detentores bonorum [illegible] dentium coarctare. Ad quod dicimus, quòd si [illegible] jusmodi pœnitentiam aliquod onus ad salutem [illegible] ens impositum fuerit, in bonis temporalibus [illegible] dum, ad complementum ipsius per inquisitores [illegible] bent hæredes, vel alii ad quos bona talium cum [illegible] re devenerunt.

Injungitur etiam aliquibus ad pœnam, de [illegible] pro hæresi, ab ipsius pœnis Inquisitoribus [illegible] tuant, ad quod obligaverant in judicio Ecclesiæ [illegible] In quo quæritur, utrum Inquisitores ipsi, vel qui succe- dunt in locum eorum, ad respondendum coram se con- querentibus de usuris hujusmodi, & ad restitutionem earum, si de ipsis constiterit, possint compellere tales pœnitentes, prout ab eis in aliis injunctis sibi pœnitentiis fieri consuevit. Ad quod respondemus, quæstiones super usuris moram, contra tales radicaliter non debent audiri ab Inquisitoribus hæresis, nec decidi. Nolumus quod per causas hujusmodi offendiculum negotiis fidei præparetur: eos tamen ad restitutionem usurarum, a quibus constiterit compellere poterunt; quibus in satisfactionem pro prædicto crimine hujusmodi [illegible] nem in pœnitentia injunxerunt.

Sunt & alii, qui confessi sunt in judicio de hæresi [illegible] ram Inquisitoribus hujusmodi pravitatis, sed [illegible] eis injugeretur pœnitentia, decesserunt. Super [illegible] ritur, si hæredes talium compelli possint ab Inquisitoribus, ut ad ipsorum arbitrium satisfaciant pro defunctis, præcipuè cùm iidem dum viverent, ad faciendam [illegible] tentiam, quam Inquisitores eis vellent injungere, [illegible] sua Inquisitoribus obligarint: cui quæstioni sic [illegible] respondendum, quòd postquam tales non decesserunt [illegible]

a *Relapsus dicitur qui in hæresim abjuratam vel in aliam iterum labitur. c. si. de hæret. Pannorm.*

hæretici, sed reincorporati potius Ecclesiæ unitati, non vidimus quòd eis post mortem, vel eorum hæredibus, qui ad successionem talium admittuntur, sit satisfactio pro extincto jam crimine injungenda. In eo verò casu, in quo hæredes hujusmodi ad successionem non deberent ob culpam sui actoris admitti, non obstante quòd actoribus ipsis viventibus, hoc non fuerit intercedente ipsorum morte per sententiam declaratum, ad confiscationem bonorum post mortem nihilominus procedatur.

Adjecistis præterea, negotium seu officium inquisitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Parisien. à sede Apostol. fuisse sub ea forma commissum, ut idem super hoc posset inquirere, tam per se, quàm per alios, quos ad hoc idoneos reputaret: in quo quæritur, utrum tales delegati existant, & quot possint etiam sic eligi. Super quo taliter duximus ordinandum, quòd idem Prior possit tres vel quatuor idoneos ad hoc opus assumere, qui parem cum ipso habeant potestatem, & amovere illos, ac ipsorum loco alios substituere, quotiescunque viderit expedire: ipsi tamen priori, & aliis sic assumptis committendi duntaxat citationes, & examinationes testium, cùm de hujusmodi crimine ac circumstantiis ejus inquiritur, ac denunciationis sententiam, quas super iis contra quoslibet contigerit ferri, & iis similia faciendi conceditur ab eadem sede facultas.

Quæstioni verò qua quæritur, utrum constitutus in sacris, deprehensus in hæresi, & propter hoc immurandus perpetuò, prius sit ab ordinibus à suo Episcopo degradandus, antequam tradatur hujusmodi pœnitentiæ. Respondemus, quod talis qui est perpetuò immurandus, prius debet à suis ordinibus degradari.

Nonnulli quoq; clerici, & quod est deterius, sacerdotes prætextu pecuniæ, vel alicujus servitii temporalis, inveniuntur aliquando inquisitionis impedire negotium, instruendo citatos hæreticorum credentes de celanda veritate, falsitate dicenda, vel eos indebitè liberando: de quibus quæritur, utrum Inquisitores possint tales capere, ac etiam retinere, aut quòd sic accepta restituant, coarctare. Dubium itaq; non videtur, quòd ii quos constat exercere præmissa, ea faciunt in favorem hæreticæ pravitatis, quare possunt à talibus per Inquisitores compesci, & pœna debita castigari, tam per captionē personarum, quàm etiam aliàs prout culpa exegerit delinquentis.

Quòd autem postmodum quærebatur, quomodo essent puniendi religiosi, qui inveniuntur in hæresim deliquisse, cùm seculares peccantes in simili casu, immurationis vel alia pœna plectantur: ejus solutio satis patet, cùm certum sit tales in hoc & in consimilibus delinquentes gravius etiam secularibus puniendos.

Frequenter etiam vobis ab Apostolica sede committitur, ut tam hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, quàm ipsorum filios & nepotes, ac illos etiam qui prædictorum interventu vel gratia tale essent adepti, vel assequerentur in posterum, privandi personatibus, dignitatibus & honoribus quibuscunq; ac beneficiis Ecclesiasticis, & officiis publicis, de diœcesanorum, vel eis absentibus vicariorum suorum consilio, habeatis liberam facultatem: quod qualiter intelligi debeat, petivistis ejusdem sedis oraculo declarari. Hoc sanè de filiis & nepotibus illorum credentium & aliorum hujusmodi, qui modò tales esse probantur, intelligendum esse videtur, non autem illorum, quos emendatos constiterit, & pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerunt, vel humiliter prosecutioni ejus insistunt, vel parati fuerunt dum viverent ad recipiendam eandem. Diœcesani quoque in privandis talibus sunt generaliter requirendi, nisi forsan constarent legitimè, quod iidem scienter eis beneficia contulissent: tunc enim eosin iis requirendos esse non credimus, sed potius à suo judice puniendos. Vos igitur hæc & alia contingentia in hac parte commissum vobis officium sic prudenter & fideliter exequi procuretis, sic ad ea purè propter Deum, cujus causam geritis, vestra feratur intentio, quòd labor vester vobis ad vitæ præmium, & aliis ad salutem, quæ solùm in talibus quæritur, proficiat animarum. Dat. Viterbii 5. Cal. Octobr. Pontificatus nostri Anno quarto.

Idem ordinis minorum Inquisitoribus.

Excommunicati & socii criminis jure in testimonium admittuntur contra hæreticos.

CAP. VII.

Consuluit nos discretio vestra, utrum illos qui ratione criminis hæreseos, vel alia de causa excommunicationis sententia sunt ligati, contra hæreticos, credentes, defensores, fautores vel receptatores eorum, ad testimonium perhibendum admittere, & stare dictis eorum, seu illorum etiam debeatis, qui complices, participes, seu socios ejusdem criminis se fatentur. Quia igitur, si iidem excommunicati non admitterentur ad perhibendum testimonium contra tales, & dictis eorum acsi fatentium non staretur, frequenter officium inquisitionis vobis commissæ, in dispendium fidei contingeret impediri, quando præsertim vix aut nullo modo potest, nisi per sic fatentes, super hoc veritas apparere, statuimus in favorem fidei, ut in hujusmodi inquisitionis negotio, dicti excommunicati, contra hæreticos, credentes, defensores, fautores & receptatores eosdem, ad testimonium a admittantur, & stetur tam illorum dictis, quàm eorum, qui, ut prædictum est, socios ejusdem criminis se fatentur, ex verisimilibus conjecturis, quæ ex numero deponentium, vel personarum tam deponentium quàm eorum, contra quos deponitur qualitate, ac aliis circumstantiis conjici poterunt, sic fatentes non falsa dicere præsumantur. Datum Lateran. 10. Calend. Februar. Pontificatus nostri Anno septimo.

Leo Decimus, ex Concilio Lateranensi.

Hæreticum est asserere animam rationalem esse mortalem.

CAP. VIII.

A Postolici b regiminis solicitudo nos assiduè pulsat, ut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto omnipotens auctor curam habere voluit, iis potissimùm qui instantius fideles nunc urgere cernuntur, salutifero olei & vini medicamine ad instar Samaritani in Evangelio solicitam operam impendamus, ne nobis istud Hieremiæ objiciatur: Nunquid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi? Cùm itaque diebus nostris (quod dolenter ferimus) zizaniæ seminator antiquus humani generis hostis, nonnullos perniciosissimos errores à fideli[b] semper explosos in agro Domini superseminare & augere sit ausus, de natura præsertim animæ rationalis, quòd videlicet mortalis sit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè philosophantes, secundùm saltem Philosophiam, verum id esse asseverent: contra hujusmodi pestem opportuna remedia adhibere cupientes, hoc sacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes asserentes, animam intellectivam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cùm illa non solùm verè per se & essentialiter humani corporis forma existat, sicut in canone fœl. rec. Clementis c Papæ V. prædecessoris nostri in generali Vienn. Concilio edito continetur: verùm & immortalis, & pro corporum quibus infunditur mul-

a *Inquisitores procedere possunt cum testibus excommunicatis, socis & participibus criminis, & aliis defectus habentibus, ut traditur in c. in fides favorem. de hæret. in 6.* b *Alphonsus de Castro hanc constitutionem commentariis illustravit.* c *Clemens V. in Concilio Viennensi, ut habetur in Clement. titul. 1. de summa trinit. & fide cathol.*

titudine singulariter multiplicabilis, & multiplicata, & multiplicanda sit. Quod manifestè constat ex Evangelio, cùm Dominus ait, Animam autem occidere non possunt. & alibi: Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam: Et cùm æterna præmia & æterna supplicia pro merito vitæ judicandis repromittit: aliàs incarnatio, & alia Christi mysteria nobis minimè profuissent, nec resurrectio expectanda foret, ac sancti & justi miserabiliores essent (juxta Apostolum) cunctis hominibus. Cumque verum vero minimè contradicat, omnem assertionem veritati illuminatæ fidei contrariam, omninò falsam esse diffinimus, & ut aliter dogmatizare non liceat, districtius inhibemus: omnesque hujusmodi erroris assertionibus inhærentes, veluti damnatissimas hæreses seminantes, per omnia ut detestabiles & abominabiles hæreticos, & infideles, catholicam fidem labefactantes, vitandos, & puniendos fore decernimus. Insuper omnibus & singulis Philosophis in universitatibus studiorum generalium, & alibi publicè legentibus, districtè præcipiendo mandamus, ut cùm Philosophorum principia, aut conclusiones, in quibus à recta fide deviare noscuntur, auditoribus suis legerint, seu explanaverint, quale hoc est de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujusmodi, teneantur eisdem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere, & persuadendo pro posse dicere, ac omni studio hujusmodi Philosophorum argumenta, cùm omnia solubilia existant, pro viribus excludere atque resolvere. Et cùm non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere, nisi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum semina, originales que causas, unde facile oriuntur, removere: cùm præcipuè humanæ Philosophiæ studia diuturniora, quam Deus secundùm verbum Apostoli evacuavit, & stultam fecit, absque divinæ sapientiæ condimento, & quæ sine revelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quàm in veritatis elucidationem: ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem, hac salutari constitutione ordinamus & statuimus, ne quisquam de cætero in sacris ordinibus constitutus, secularis vel regularis, aut aliàs ad illos à jure arctatus in studiis generalibus vel alibi publicè audiendo, Philosophiæ aut Poësis studiis ultra quinquennium post Grammaticam & Dialecticam, sine aliquo studio Theologiæ aut juris Pontificii incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, si illis studiis insudare voluerit, liberum sit ei, dum tamen simul aut seorsum, aut Theologiæ, aut sacris canonibus operam navaverit, ut in his sanctis & utilibus professionibus sacerdotes Domini inveniant, unde infectas Philosophiæ & Poësis radices purgare & sanare valeant. Cal. Ianuarii 1513.

Paulus Quartus.

Hæreticorum, schismaticorum, eorumq; fautorum pœnæ.

CAP. IX.

CVm ex Apostolatus officio, nobis, meritis licet imparibus, divinitus credito, cura Dominici gregis nobis imminet generalis, & exinde teneamur pro fideli illius custodia, & salubri directione, more vigilis pastoris, assiduè vigilare, & attentius providere, ut qui hac ætate, peccatis exigentibus, propriæ prudentiæ innitentes licentius & perniciosius solito contra orthodoxæ fidei disciplinam insurgunt, & superstitiosis ac fictitiis adinventionibus sacrarum scripturarum intelligentiam pervertentes, catholicæ Ecclesiæ unitatem & inconsutilem Domini tunicam scindere moliuntur, ab ovili Christi repellantur, nec magisterium erroris continuent, qui discipuli veritatis esse contemnunt: Nos considerantes rem hujusmodi adeò gravem & periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui Dei & Domini nostri Iesu Christi vices gerit in terris, & super gentes & regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque judicat, à nemine in hoc seculo judicandus, possit si deprehendatur à fide devius redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi est plenius & diligentius consulendum, ne Pseudoprophetæ, aut alii etiam secularem jurisdictionem habentes simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabilesque populos eorum in spiritualibus aut temporalibus curæ & regimini commissos, secum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, in loco sancto videre, cupientes quantum cum Deo possumus pro nostro munere obviali vulpes vineam Domini demoliti satagentes ac, & lupos a bovilibus arcere, ne canes muti videantur queuntes latrare, & perdamur cum malis agricolis, a mercenario comparemur. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis, & quasvis alias sententias, censuras & pœnas a quibusvis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, seu sacris Conciliis Ecclesia Dei receptis, vel sanctorum Patrum decretis, statutis, aut sacris canonibus, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contra hæreticos aut schismaticos quomodolibet latas, & promulgatas, Apostolica auctoritate approbamus & innovamus, ac perpetuò observari, & in viridi observantia, si fortè in eas non sit, reponi, & esse debere, necnon quoscunque qui hactenus à fide catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commisisse deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, in (quod Deus pro sua clementia & in omnes bonitate avertere dignetur) in posterum deviabunt, seu in hæresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu committent, & deviasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu commisisse deprehendentur, convincentur, seu convincentur, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, & Apostolicæ sedis ubivis locorum, tam perpetuam temporalis legationis munere, vel quandiu, quàm Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrere volumus atque decernimus. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut qui veritatis amore ducti non abstinent, metu pœnarum ab illis deterreantur, & quod Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios deterere, & illis bono exemplo, ut in fide catholica contineamus, esse debent, prævaricando gravius cæteris peccant, cùm non solum seipsos perdant, verumetiam alios innumerabiles populos eorum curæ & regimini creditos, seu aliàs eis subditos, secum in perditionem & puteum interitus trahant: de similibus consilio & assensu, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo malum in Ecclesia Dei majus aut perniciosius esse potest, decernimus, & diffinimus, quòd sententiis, censuris, & pœnis prædictis in suis robore & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes & singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hactenus, ut præfertur, deviasse, aut in hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commisisse deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, & in posterum deviabunt, aut in hæresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deviasse, seu in hæresim incidisse, vel schisma incurrisse, aut excitasse,

citasse, seu commisisse deprehendentur, aut confitebuntur, seu convincentur, cùm in hoc inexcusabiliores cæteris reddantur, ultra sententias, censuras & pœnas prædictas, sint etiam eo ipso absque aliquo juris aut facti ministerio suis ordinibus, & cathedralibus, etiam metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus Ecclesiis, ac Cardinalatus honore, & cujusvis legationis munere, necnon voce activa & passiva, omniq; auctoritate, ac monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus & quorumvis ordinum regularibus, quæ ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, & administrationem, aut aliàs quomodolibet obtinuerint, & in quibus vel ad quæ jus aliquod habuerint, necnon quibusvis fructibus, redditibus & proventibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventibus eis reservatis, & assignatis: Comitatibus quoque, Baroniis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio penitus, & in totum perpetuò privati, & ad illa de cætero inhabiles & incapaces, habeanturq; pro relapsis, & subversis in omnibus & per omnia, perinde ac si prius hæresim hujusmodi in judicio publice abjurassent, nec ullo unquam tempore ad eorum pristinum statum, aut cathedrales metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Ecclesias, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam majorem vel minorem dignitatem, seu vocem activam vel passivam, aut auctoritatem, seu monasteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium restitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari possint: quinimò secularis relinquantur arbitrio potestatis, animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis veræ pœnitentiæ indiciis, & condignæ pœnitentiæ fructibus, ex ipsius sedis benignitate & clementia in aliquo monasterio, aut alio regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris & aqua mœstitiæ pœnitentiam retrudendi fuerint. Quodque pro talibus ab omnibus cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, ac quacunq; etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali & primatiali, aut alia majore Ecclesiastica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate & excellentia pollentibus, haberi, tractari, & reputari, & ut tales evitari, omniq; humanitatis solatio destitui debeant.

Et qui jus patronatus, aut nominandi personas idoneas ad cathedrales etiam metropolitanas, & Patriarchales ac primatiales Ecclesias, seu monasteria, vel alia beneficia Ecclesiastica per privationem hujusmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutinæ vacationis exponantur incommodis, sed de servitute hæreticorum erepta, personis concedantur idoneis, quæ illarum populos in semitas justitiæ fideliter dirigant, teneantur ad Ecclesias, monasteria, & beneficia hujusmodi alias personas idoneas infra tempus à jure vel ex eorum concordatis, seu compactatis cum dicta sede initis statutum, nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici præsentare, aliquin tempore hujusmodi elapso plena & libera Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum prædictorum dispositio ad nos, & Romanum Pontificem prædictum eo ipso pleno jure devolvatur. Et insuper qui ipsos sic deprehensos aut confessos, vel convictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare præsumpserint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturq; infames, nec voce, persona, scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica seu privata officia, aut consilia, seu Synodum, vel concilium generale vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, seu electionem alicujus, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint.

Sint etiam intestabiles, nec ad hæreditatis successionem accedant: nullus præterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quòd si forsan judices extiterint, eorum sententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliquæ causæ ad eorum audientiam deducantur: & si fuerint advocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur: si verò tabelliones extiterint instrumenta confecta per eos nullius sint penitus roboris vel momenti. Et insuper clerici omnibus & singulis Ecclesiis, etiam cathedralibus, metropolitan. Patriarchal. & Primatialibus, ac dignitatibus, monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, etiam ut præfertur, qualificatis, per eos quomodolibet obtentis, & tam ipsi quàm laici, etiam, ut præmittitur, qualificati, & dignitatibus prædictis præditi quibuscunq; Regnis, Ducatibus, dominiis, feudis & bonis temporalibus per eos possessis privati existant eo ipso, Regnaque, Ducatus, dominia, feuda, & bona hujusmodi publicentur, & publicata sint, efficianturq; juris & proprietatis eorum, qui illa primò occupaverint, si in sinceritate fidei, & unitate sanctæ Rom. Ecclesiæ, ac sub nostra & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium obedientia fuerint.

Adjicientes quòd si ullo unquam tempore apparuerit aliquem Episcopum, etiam pro Archiepiscopo seu Patriarcha, vel Primate se gerentem, aut prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, etiam ut præfertur, legatum, seu etiam Romanum Pontificem ante ejus promotionem, vel in Cardinalem seu Romanum Pontificem assumptionem à fide catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, vel excitasse, aut commisisse, promotio seu assumptio de eo etiam in concordia, & de unanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, & inanis existat, nec per susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutam regiminis, & administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, seu ei præstitam ab omnibus obedientiam, & cujusvis temporis in præmissis cursum convaluisse dici, aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in Episcopos, seu Archiepiscopos, vel Patriarchas, aut Primates promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis in spiritualibus vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur: sed omnia & singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta, & administrata, ac inde secuta quæcunq; viribus careant, & nullam prorsus firmitatem, nec jus alicui tribuant, fintq; ipsi sic promoti, & assumpti, eo ipso absq; aliqua desuper facienda declaratione omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio & potestate privati, liceatq; omnib. & singulis sic promotis & assumptis, si à fide antè non deviassent, nec hæretici fuissent, neq; schisma incurrissent, aut excitassent, vel commisissent, subditis personis, tam clericis secularibus & regularibus, quàm etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis antea à fide devii, aut hæretici, seu schismatici interfuerint, seu aliàs consenserint, & ei obedientiam præstiterint, eumq; adoraverint, ac castellanis, præfectis, capitaneis, & officialibus etiam almæ urbis nostræ, & totius status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis, vel assumptis homagio, seu juramento, vel cautione obligatis & obnoxiis, ab ipsorum sic promotorum vel assumptorum obedientia & devotione impunè quandocunque recedere, eosq; ut magos, ethnicos, publicanos, & hæresiarchas evitare, eisdem subditis personis fidelitati & obedientiæ futurorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, & Romani Pontificis canonicè intrantis nihilominus astricti remanentibus, & ad majorem ipsorum sic promotorum & assumptorum, si eorum regimen & administrationem continuare voluerint, confusionem, contra eosdem sic promotos & assumptos auxiliũ brachii secularis implorare, nec propterea tales ab ipsorum sic promotorum &

assumptorum fidelitate & obedientia præmissorum occasione recedentes, tanquam tunicæ Domini scissores aliquarum censurarum seu pœnarum ultioni subjaceant. Romæ 10. Cal. Martii. 1558.

Pius Quintus.

Sententiæ declaratoriæ in eorum hæresis favorem latæ, contra jurisdictionem & stylum officii inquisitionis, nunquam transeunt in rem judicatam.

CAP. X.

INter multiplices curas quæ animum nostrum assiduè pulsant, illa in primis est, prout esse debet, ut Ecclesia Dei nobis ex alto commissa purgatis, imò quantum fieri potest, procul exterminatis omnibus hæresibus, & pravis erronearum opinionum dogmatibus tutò militare, & tanquam navis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus & procellis, securè navigare, & ad optatum salutis portum pervenire possit. Cùm itaque nos dum in minoribus constituti sanctissimi officii Romanæ & universalis contra hæreticam pravitatem inquisitionis negocia pertractaremus, tandem ex longo usu atq; experientia rerum magistra cognoverimus, quòd multi rei delati, & in prædicto sanctissimo officio, seu alibi eorum locorum ordinariis, & hæreticæ pravitatis Inquisitoribus processati, ac de hæretica pravitate inquisiti falsos testes ad eorum defensam examinari faciendo, ac compurgatorum de eorum vita & doctrina minimè informatorum opera & testimonio se juvantibus, ac diversis aliis illicitis modis, excogitatisque dolosis excusationibus & malitiis prædictum sacrum officium sanctissimæ Inquisitionis, cæterosque judices, & etiam Romanos Pontifices deludendo & decipiendo, plures etiam veluti innocentes diffinitivas à prædictis processibus & inquisitionibus absolutorias, & præcedente canonica purgatione eorum assertæ bonæ & catholicæ fidei, vitæ & doctrinæ declaratorias sententias, seu decreta, ab eodem sanctissimo officio, aliisque locorum ordinariis sive delegatis & inquisitoribus, ac etiam Rom. Pont. prædecessoribus nostris obtinuerunt, seu extorserunt, quas sententias & decreta præfati Romani Pont. etiam cum perpetui silentii impositione, ac inhibitione, ne dictum sanctissimum officium, aut alii inquisitores ad ulteriora procedere possent seu deberent, necnon etiam cum causarum evocatione, ad solum Romanum Pontificem sub cujus protectione submittebantur, aliisque derogatoriarum derogatoriis, & efficacissimis clausulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis etiam in forma gratiosa ampliando, per varios & varias eorum motus proprios, ac etiam sub plumbo vel annulo piscatoris expeditas literas, etiam in consistorio seu consistorialiter emanatas, confirmarunt. Unde eveniebat quòd prædicti rei inquisiti sub velamine & tutamine prædictarum sententiarum declaratoriarum, & literarum Apostolicam, & præsertim vigore clausulæ inhibitoriæ contra Inquisitores factæ confitentes, clàm, & etiam aliquando palàm in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perseverando, nunquam ad gremium Ecclesiæ verè redibant, imò cum aliis securè & tanquam catholici conversando, eorundem aliorum animas corrumpere & inficere, ac in suas hæreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius reipublicæ Christianæ non modicum scandalum & præjudicium, prædictorumque delatorum animarum perniciem & jacturam. Nos huic scandalo adeò periculoso & contagioso obviare, dictarumq; animarum saluti consulere & providere, omnemq; jurisperitorum dubietatem & altercationem, ac quæcunque impedimenta & obstacula, propter quæ sancta inquisitio hæreticæ pravitatis quomodocunq; & qualitercunq; impediretur vel retardaretur, tollere volentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in primis omnes & singulas, ac quascunque literas Apostolicas, sub quacunque verborum forma, etiam in prædictis, ac quibuslvis aliis causis hæresis, etiam motu proprio, &c. ac etiam consistorialiter, &c. & aliis eumdolibet emanatas, necnon etiam desuper signatas tumum propriorum, & alias cedulas quaslibet, ad justitiam, ac juris terminos reducentes, necnon fisco predicti sancti officii Inquisitionis, & aliorum ordinariorum, & delegatorum judicum ad versus prædictas literas inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatoriis, aliasque clausulas quaslibet os aperientes, & quarum jurisdictionis dispositioni, vel stylo dicti officii sunt contraria, illas penitus & perpetuò revocantes, hac nostra perpetua perpetuoque valitura universali constitutione omnes & singulas, & quascunque, etiam ex capite sententiæ innocentiæ absolutorias, vel etiam præcedente canonica purgatione sub quacunque verborum forma declaratorias sententias etiam diffinitivas, & decreta in eorundem inquisitorum & delatorum favorem per prædictum sanctissimum officium, aliosque judices ordinarios & delegatos, ac etiam Roman. Pontifices latas, & latas, nec in futurum per nos etiam & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes ferendas, & ferendi, nunquam fecisse, nec in futurum posse facere transitum in rem judicatam, Apostol. auctoritate declaramus, decernimus, statuimus & ordinamus, præfatisque sententiis & decretis, & quantumcunque per literas Apostolicas etiam in forma gratiosa, etiam iteratis vicibus ac etiam à pluribus Romanis Pontificibus emanatis, confirmatis, vel confirmandis, cum prædictis, vel aliis quibusque etiam derogatoriarum derogatoriis, ac etiam irritantibus, aliisq; clausulis & decretis, necnon inhibitionibus, ac etiam in canonicis sanctionibus quorumcunque & singulorum, aliorumq; præmissorum, & indelocutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, haberi volumus pro expressis, ac omnino insertis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque non obstantibus, per prædictum sanctum officium sanctæ Inquisitionis ac dilectos filios modernos, & pro tempore existentes sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ pravitatis Inquisitores, & super dicto officio nunc & pro tempore deputatos, contra eosdem & eorum delatos, & inquisitos etiam si fuerint, & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, ejusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Legati, etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tam de antiquis, quàm noviter etiam super eosdem articulis receptis, vel recipiendis testibus, aliisq; argumentis, probationibus, & indiciis, non sufficientes existendem Cardinalibus Inquisitoribus per nos & quoscunq; prædecessores & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac sedem Apostolicam quomodolibet concessas & datas, ac in futurum, respectivè dandas & concedendas denuò inquirì & procedi posse & debere etiam, in omnibus & per omnia, perinde ac si prædictæ sententiæ, decreta, & literæ Apostolicæ, ac etiam canonicæ purgationes in prædictorum eorum delatorum & Inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primarum, Cardinalium, Legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorum favorem non emanassent, novis præsertim supervenientibus indiciis ejusdem vel alterius speciei hæresis tempus præteritum etiam respicien. vel ubi appareret per aliqua indicia, quòd illicitis modis prius ipse delatus vel inquisitus fuisset absolutus, eadem Apostolica auctoritate volumus pariter, & mandamus: Concedentes eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, & super dicto sacro sanctissimæ Inquisitionis officio nunc & pro tempore deputatis plenam, liberam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem & auctoritatem, causas hujusmodi etiam auctoritate œcumenici universalis Concilii

Concilii Tridentini decisas revidendi, ac in statu & terminis in quibus ante prædictas sententias & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumendi, fineque debito terminandi, prout in aliis causis pendentibus indecisis per eosdem Cardinales Inquisitores juxta eorum facultates fit, fieriq; potest, & consuevit: Et insuper vestigiis fœlic. rec. Pauli Papæ IV. prædecessoris nostri inhærendo Constitutionem aliàs contra hæreticos & schismaticos per eundem Paulum prædecessorum, sub data videlicet Romæ apud sanct. Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 15. Cal. Martii, Pontificatus sui anno quarto editam, tenore præsentium renovamus, & etiam confirmamus; illamq; inviolabiliter, & ad unguem observari volumus & mandamus, juxta illius seriem atq; tenorem. Et sic in omnibus & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos & quoscunq; judices, &c. sublata, &c. judicari, &c. debere. Irritum, &c. perpetuò decernimus & declaramus.

TITVLVS IV.
DE LIBRIS PROHIBITIS.

Iulius Tertius.

Hebræorum utrumq; Thalmud, multis portentis, commentis, & blasphemiis in Christum & fidem Christianam refertum, damnatur.

CAP. I.

IVlius Papa III. universis & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum ordinariis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Cùm sicut nuper non sine animi nostri molestia accepimus, licet alias venerabiles fratres nostri sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ pravitatis in universa republica Christiana Inquisitores generales certum Hebraicorum librorum volumen, Gemaroth [a] Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato nostro damnaverint, & igne comburi fecerint: nihilominus inter ipsos Hebræos adhuc esse dicantur diversi libri, diversas contra Christum Redemptorem nostrum, ejusq; sanctissimum nomen & honorem blasphemias & ignominias continentes. Nos in præmissis opportunè providere volentes, vobis, & vestrùm cuilibet per præsentes committimus & mandamus, quatenus singulis universitatibus Hebræorum infra limites jurisdictionis vestræ consistentibus ex parte nostra intimetis & notificetis, quòd elapsis quatuor mensibus à die intimationis & notificationis hujusmodi, omnes & singuli libri, in quibus nomen Iesu Salvatoris nostri, quod Iesevi hanozri dicitur, cùm blasphemia aut aliàs ignominiosè nominatur, tam in eorum Synagogis & locis publicis, quàm privatis domibus, & alias ubiq; locorum diligentissimè exquirantur, & qui libros hujusmodi penes se quoquo modo habere reperti fuerint, debitis pœnis, tam pecuniariis & confiscationis bonorum, quàm si eorum contumacia aut qualitas delicti id exegerit, corporis etiam ultimi supplicii, ac aliàs prout a fide Christi apostatantes puniùtur, irremissibiliter puniatur, & nihilominus eisdem quatuor mensibus elapsis per vos, vel alium seu alios, quos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujusmodi cum omni diligentia inquiratis, & studiosè investigetis, inquiriq; & investigari faciatis, & eos quos libros hujusmodi penes se habere repereritis, pœnis quib. apostatantes præfati puniuntur, omninò & irremissibiliter puniatis: Non permittentes de cæterò eosdem Hebræos (qui in memoriam passionis Dominicæ à sancta matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra ad lecti ad verum Christi lumen divino afflante spiritu, convertantur) à quibusvis etiam Apostolica auctoritate fungentibus, occasione cujusvis sortis librorum apud eos existentium (dummodo blasphemiam, ut præfertur, non contineant) nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari aut molestari: Contradictores quoslibet & rebelles, ac vobis in præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias arbitrio vestro moderandas & applicandas, ac alia oportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando: invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Romæ 29. Maji, Anno 1554.

Idem.

Inquisitoribus exceptis, omnibus prohibetur hæreticorum librorum lectio.

CAP. II.

CVm meditatio cordis nostri ad id potissimùm tendat, ut fides catholica ubique augeatur, & floreat: ad ea libenter intendimus, per quæ omnis ab ea declinandi occasio tollatur. Sanè cùm sicut nobis nuper innotuit ex facultatibus, quæ aliquibus ut libros hæreticos aut de fide suspectos, etiam ad effectum eorundem librorum errores repellendi, tenere & legere possent, aliquando concessæ fuerunt, non ii qui sperabantur fructus hactenus provenerint, quinimò diversa inconvenientia subsecuta sunt: Nos præmissis occurrere, & Christi fidelium animarum saluti consulere cupientes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostris certa scientia & matura deliberatione, omnes & singulas facultates & licentias legendi & tenendi libros Lutheranos, aut alios hæreticos, seu de fide suspectos, quibusvis personis cujuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis existentibus etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, seu præeminentia præfulgeant (Inquisitoribus seu commissariis super hæretica pravitate ab Apostolica sede pro tempore deputatis, durante ipsa deputatione, duntaxat exceptis) à quibusvis prædecessoribus nostris, acnobis, & dicta sede Apostolica, seu ejus legatis, etiam de latere, aut majori pœnitentiario nostro, vel quibusvis aliis, sub quibuscunque verborum formis & expressionibus, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque & aliis decretis quomodolibet etiam motu & scientia similibus hactenus concessas, Apostolica auctoritate tenore præsentium revocamus, irritamus, & annullamus, & pro revocatis, irritis, & penitus infectis quoad omnia habemus, & ab aliis haberi volumus: Districtius inhibentes personis præfatis sub sententiis, censuris, & pœnis contra similes libros tenentes aut legentes, tam à sacris canonibus, quàm à nobis & sede Apostolica hactenus inflictis & promulgatis, ne de cætero facultatibus & licentiis prædictis uti, aut earum prætextu, seu aliàs quomodoliber libros prædictos, aut quoscunque alios hactenus reprobatos, aut in futurum reprobandos tenere aut legere præsumant: Et insuper omnes & singulos librorum impressores, bibliothecarios, ac libros quomodolibet vendentes, & quascunque alias personas, libros Lutheranos, aut alios hæreticos, seu Lutheranam, aut aliam falsam doctrinam in se cõtinentes, vel à nobis & dicta sede quomodolibet, reprobatos, ex quavis causa etiam ex nostra & dictæ sedis speciali licentia seu permissione penes se habentes, cujuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ existant,

a *Libros Thalmud, ut omni contumeliæ & blasphemiæ genere refertos in veritatem Christianam, damnavit Gregorius IX. & Innocent. IV. & exuri mandarunt, propterea quod multi & horrendi hæresib. scateret. Verùtamen hodie recogniti & expurgati Tridenti. Concil. decreto tolerantur.*

uteri corrosores in judicio & justitia persequamur, maleficos vivere non passuri; per quorum scientiam seducentem mundus inficitur, & in gregem fidelium per oves has morbidas gravior infligitur corruptela.

Statuimus itaque sancientes, ut hæretici, quocunque nomine censeantur, ubicunque per Imperium damnati fuerint ab Ecclesia, & seculari judicio assignati, animadversione debita puniantur.

Si qui verò de prædictis postquam fuerint deprehensi, territi metu mortis redire voluerint ad fidei unitatem, juxta canonicas sanctiones ad agendum pœnitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. Præterea quicunque hæretici reperti fuerint in civitatibus, oppidis, seu aliis locis Imperii, per inquisitores ab Apostolica sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores; hi qui jurisdictionem ibidem habuerint, ad inquisitorum & aliorum catholicorum virorum insinuationem eos capere teneantur, & eos captos arctius custodire, donec per censuram Ecclesiasticam damnatos, damnabili morte perimant, qui fidei sacramenta & vitæ damnabant. Simili quoq; pœna plecti censemus omnes, quos ad fovendum hæreticorum errorem callidus hostis suscitat advocatos, vel parat illicitos defensores; maximè cùm facinus quod inquinat: nisi monitione præmissa destiterint, & eorum vitæ duxerint consulendum. Eos præterea qui convicti in uno loco de hæresi, ad alia loca se transferunt, ut cautius possint effundere virus hæreticæ pravitatis, debitam censemus subire vindictam: ut super hoc viros ab eodem errore conversos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de hæresi convicerunt (quod & in hoc casu concedimus licitè faciendum) evidens testimonium habeatur. Item mortis sententiæ ducimus addicendos, si quos hæreticorum ad judicium tractos, in extremæ vitæ periculo hæresim abjurantes, postmodum de falso juramento constiterit; & fidementita convinci ac eos contigerit ejusdem morbi spontaneam incurrere recidivam: ut sibi damnabilius iniquitas sit mentita, & pœnam debitam mendacium non evadat. Omne insuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorundem penitus amovemus: volentes ut de finibus Imperii in quibus semper debet existere fida fides, hæreticæ labis germina, modis omnibus deleantur.

Cæterum quia quantò majora divinæ nutu miserationis accepimus, & altiorem locum præ filiis hominum obtinemus, tantò devotiora debemus obsequia gratitudinis conferenti; si quando in nostri nominis contemptores nostri culminis excandescit auctoritas: si reos læsæ majestatis, in personis eorum & liberorum suorum ex hæredatione damnamus, multò fortius istiusque contra Dei blasphematores nominis & catholicæ fidei detractores provocamur: eorundem hæreticorum, receptatorum, fautorum, & advocatorum suorum hæredes & posteros usque ad secundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, imperiali auctoritate privantes: ut in paterni memoria criminis continuò mœrore tabescant: verè scientes quòd Deus zelotes est, peccata patrum in filios potenter ulciscens. Nec quidem à misericordiæ finibus duximus excludendum, ut si qui paternæ hæresis non sequaces latentem patrum perfidiam revelaverint, quacunque reatus illorum animadversione plectantur, prædictæ punitioni non subjaceant innocentiæ filiorum. Ad hæc notum fieri volumus fratres Prædicatores de ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperii nostri contra hæreticos deputatos, cæteros quoque qui ad hæreticos judicandos accesserint, nisi aliqui eorum ab Imperio fuerint proscripti, eundo, morando, & redeundo, sub nostri Imperii speciali defensione receptos, & quos apud omnes sub ope, ac recommendatione fidelium Imperii esse volumus in offensos: universitati vestræ mandantes, quatenus quocunque, & apud quemcunq; vestrùm pervenerint, benignè recipiatis eosdem: & personas ab incursu hæreticorum eis insidiantium conservantes indemnes, omne consilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram Deo negotiis exequendis. Hæreticos verò, quod & ostenderint ipsi vobis, in jurisdictione vestra singuli capientes, diligenti custodia detinendos, donec post Ecclesiasticæ damnationis judicium, pœnam subeant, quam merentur: Scituri quòd in executione ipsius negotii gratum Deo, & laudabile nobis obsequium conferetis, si ad expellendam de partibus nostri Imperii novam & insolitam hæreticæ pravitatis infamiam, opem & operam, unà cum eisdem fratrib' præstiteritis efficacem. Et si quis foret exinde negligens & remissus, ac etiam inutilis coram Domino, & in conspectu nostro, poterit meritò culpabilis apparere. Dat. Paduæ 22. Feb. 12. Indict.

Idem universis Christi fidelibus.

Excommunicantur nonnulli hæretici, ut sunt, Cathari, Patareni, pauperes de Lugduno, Passagini, Iosepini, Arnaldistæ, Speronistæ, omnesq; singulares opinione in Ecclesiam catholicam pertinaces.

CAP. II.

NOverit universitas vestra, quòd nos ad instar fœlic. record. Gregorii Papæ prædecessoris nostri, excommunicamus & anathematizamus universos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Iosepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscunque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum. Damnati verò per Ecclesiam seculari judicio relinquantur, animadversione debita puniendi: clericis prius à suis ordinibus degradatis. Si qui autem de prædictis, postquam fuerint deprehensi, redire noluerint; ad agendum condignam penitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. Credentes autem eorum erroribus, hæreticos similiter judicamus. Item receptatores, defensores, & fautores hæreticorum, excommunicationis sententiæ decernimus subjacere, firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, à sua super hoc non curaverit præsumptione cessare, ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia nec ad eligendos aliquos ad hujusmodi nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus præterea ipsi super quocunq; negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Qui si fortè judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti, & in similibus idem præcipimus observari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia percellantur, aliàs animadversione debita puniendi. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles, nisi juxta consideationem suspicionis, qualitatemque personæ propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quòd si per annum in excommunicatione perstiterint, extunc velut hæretici condemnentur. Item proclamationes & appellationes hujusmodi personarum minimè audiantur. Item judices, advocati, & notarii nulli eorum officium suum impendant, alioquin eodem officio perpetuò sint privati. Item clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica sacramenta: nec eleemosynas aut oblationes eorum accipiant. Similiter Hospitalarii & Templarii, ac quilibet regulares, alioquin suo privetur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis Apostolicæ speciali. Item quicunque tales præsumpserint Ecclesia-